

Barça SA: diners, Qatar i escàndols

El Futbol Club Barcelona, la institució social i esportiva més coneguda de Catalunya, s'ha convertit en una multinacional que distribueix el seu producte al món, un fill més de la globalització i del màrqueting. El Barça, en l'anhel de ser el club més ric i més potent, ha acabat rodejat de companyies perilloses, ha mentit, ha defraudat a la justícia, ha espiat i ha firmat 'xeics' en blanc. El soci, però, hi segueix tenint l'última paraula. Aquest 18 de juliol hi ha eleccions a la presidència. Ha passat, però, el Barça actual de ser "més que un club" a un club més? Aquestes són algunes de les seves ombres més recents. La cara B del Barça triomfal.

Text: Roger Xuriach, Carlos Martín i Paco Àvila (revista 'Panenka')

Il·lustració: JORDI BORRÀS

Maig de 2005. El Barça celebra la consecució d'un campionat de Lliga que se li resisteix des del 1999, l'any del seu centenari. El conjunt blaugrana no solament festeja un torneig on ha estat el millor de principi a fi. Gaudeix també del primer títol en els últims sis anys. La travessia pel desert ha estat llarga i feixuga, però la recompensa pagarà la pena.

Han passat 10 anys des d'aquell esclat d'alegria, i en aquest temps el soci blaugrana se n'ha fet un fart de guanyar. Podríem dir, fins i tot, que s'hi ha acostumat. Preneu-ne nota: 7 Lligues, 4 Champions i 3 Copes. **Del maig de 2005 al maig de 2015, el Barça ha conquerit gairebé un terç dels campionats nacionals que acumula en tota la seva història** (23) i ha quintuplicat el seu nombre de Copes d'Europa (5). La collita es completa amb els dos triplets, un registre exclusiu dels culers dins el món futbolístic. Primer amb **Laporta**, després amb **Rosell** i finalment amb **Bartomeu**; primer amb Rijkaard i Guardiola, després amb Tito i finalment amb Luis Enrique, l'FC Barcelona ha consolidat, en els últims 10 anys, un cicle esportiu únic, triomfal i, probablement, irrepetible.

Però en l'àmbit institucional no tot han estat flors i violes. En el procés d'engreixar el museu s'han perdut alguns dels baluards que han constituït l'essència —i decència— de l'entitat. La personalitat del **"Més que un club"** —en l'accepció no política del terme— s'ha vist massa cops ressentida i els valors proclamats en l'embriaguesa de la victòria han trontollat en no poques ocasions. Un peatge que molts titllen de necessari i/o intranscendent —"És el futbol modern", s'escolta—, però que molts d'altres desvinculen de la dinàmica vencedora de l'equip i en responsabilitzen les corresponents directives.

Aquestes són algunes de les ombres del Futbol Club Barcelona en els últims 10 anys.

El patrocini: de l'Unicef a Qatar Investments

En l'àmbit econòmic, el Barça ha hagut d'afrontar, en aquests 10 anys, una decisió transcendental: posar publicitat a la seva samarreta, l'equivalent, per a molts aficionats, a 'tacar-la'. Joan Laporta va ser molt hàbil vinculant-se el 2006 a l'**Unicef**, una operació que no va reportar beneficis —al contrari, el club es va comprometre a pagar a la fundació 1,5 milions d'euros l'any— però sí va impulsar el club a uns nivells de popularitat i d'admiració mai vistos en l'esport d'elit. El Barça, amb l'Unicef, tal com va recalcar el mateix Laporta el dia de l'acord, "s'unia als bons". L'esponsorització deixava de ser un trauma i es convertia en un orgull.

Aficionats del Barça durant una celebració / JORDI BORRÀS

La deriva mercantilista, però, va fer un **gir de 180º amb l'arribada de Sandro Rosell el 2010**. El president més votat de la història del Barça va presentar un acord amb Qatar Sports Investments (QSI) —grup que, dos anys després, compraria el PSG— mitjançant el qual el club rebria més de 30 milions d'euros anuals fins al 2016. El fet que el club estigués “gairebé arruïnat”, segons la directiva entrant, va actuar d'estímul per reforçar el missatge: o hi entrava un ‘partner’ amb múscul financer o no es podrien fitxar els ‘cracks’ del moment.

No obstant això, a l'assemblea de compromissaris de 2011, on els socis van ratificar l'acord després d'escoltar que el logotip que s'exhibiria seria el de ‘Qatar Foundation’, una fundació que des del club van posar a l'altura de l'Unicef en tant que no era una marca comercial i actuava com a “ONG d'un país que vol donar-se a conèixer al món a través de l'esport i l'educació” —Faus ‘dixit’—, **no es van esmentar algunes de les clàusules que el 2013 cobrarien una importància capital**. Tres anys després de la signatura amb el grup qatarià, el club va canviar el logotip de QF pel de Qatar Airways, en una estratègia ordenada directament per QSI, a qui en aquell moment li interessava promocionar la seva potent línia aèria. El canvi de marca va anar acompanyat de noves i ambigües decisions: les graderies i la façana del Camp Nou, així com una porció del museu del club, començarien a tenir presència del segell qatarià. “Qatar no té cap poder sobre nosaltres; no ens hem venut a ningú”, defensava Faus. Mentrestant, la inscripció de l'Unicef —acord que se segueix mantenint— quedava relegada al revers de la samarreta, entre la ronyonada i l'ullera.

Bartomeu ha deixat lligat, abans de les eleccions, un acord de renovació amb Qatar Airways en què la línia aèria es compromet a pagar 50 milions d'euros anuals fins al 2020 —un augment considerable, ja que actualment el Manchester United, el Reial Madrid i el Bayern superen amb escreix els 30 milions d'ingressos publicitaris que cobra el conjunt blaugrana. Laporta i Benedito ja han advertit que, si arriben a la presidència, estriparan el contracte.

Malgrat que dos dels ídols del barcelonisme han mostrat públicament simpaties per l'estat asiàtic —**Guardiola** va donar suport a la candidatura de Qatar al Mundial 2022 i **Xavi**, aquest estiu, ha marxat a la lliga d'aquest país a ajudar-lo a créixer futbolísticament—, les notícies que arriben des d'allà sobre pràctiques poc democràtiques —**Amnistia Internacional** denuncia directament “esclavitud i escassetat de drets laborals”— conviden, com a mínim, a la reflexió sobre si el Barça ha de continuar cedint part de la seva identitat a uns xeics acostumats a posar preu a qualsevol cosa.

Irregularitats en la contractació de menors d'edat

Jugadors i directius del Barça, durant una ofrena floral del club / JORDI BORRÀS

El 5 d'abril de 2014, el Barça rebia el Betis al Camp Nou en una jornada en la qual se'n parlaria poc, del 3-1 registrat a la gespa. D'una banda, els socis acabaven de donar llum verd en referèndum a la proposta de reforma del Camp Nou. De l'altra, una enorme pancarta institucional decorava la sortida dels jugadors al terreny de joc i trencava l'habitual harmonia desapassionada del lateral de l'estadi. El lema deixava ben poc espai al dubte: **“La Masia no es toca”**. Utilitzant el temple culer com a centre de reivindicacions “paganes” i donant per fet un dubtós quòrum entre la massa social, la directiva de Josep Maria Bartomeu protestava contra la sanció imposada per la comissió disciplinària de la **FIFA** —prohibit fitxar fins al gener de 2016— per suposades irregularitats en la contractació de jugadors menors d'edat.

Sempre orgullós d'un estil i zelós d'una filosofia, el culer ha convertit el seu “sistema educatiu” en la joia de la corona, l'últim reducte de puresa, el tret diferencial, la darrera frontera abans de convertir-se en un club com els altres. Conscients que el ridícul era considerable, i la mala imatge que es donava als ulls del soci, imperdonable, el màxim responsable de l'entitat va situar el problema fora del club: existien “evidències” per parlar d'una mà negra que volia, per sobre de tot, perjudicar-los. **Mig any més tard, però, el president acabaria reconeixent “petits errors”** en la gestió del futbol base.

Si, tal com s'ha apuntat en els darrers temps, el Reial Madrid i l'Atlètic de Madrid rebessin el mateix càstig per part de la FIFA, potser es reduiria aquesta sensació de greuge que convida a creure en conspiracions. Tanmateix, la confirmació que el Barça no ha actuat de forma diferent de la resta destaparia una evidència no menys dolorosa que la mateixa sanció: La Masia és un planter més, supeditat, per tant, a les lògiques perverses de qualsevol mercat.

Des que **Pedro Rodríguez i Sergio Busquets** van debutar (2008), cap futbolista de la casa no s'ha establert a l'equip amb regularitat, un fet que il·lustra la degradació que viu el seu futbol base -evidenciada pels mals resultats del B i del Juvenil A. Mentre Carles Puyol, Xavi Hernández i Víctor Valdés han dit adéu sense descendència, el club es mostra cada cop més avesat a pagar el que faci falta en traspessos per competir amb el model de Florentino Pérez (R. Madrid), de Roman Abramóvitx (Chelsea) i dels xeics del París Saint-Germain o del Manchester City. En un Barça que ha adoptat el paper d'animador compulsiu del mercat fins i tot quan es troba governat per una junta gestora, La Masia ja fa temps que no nodreix la primera plantilla. Es tracta d'una decadència a llarg termini, de la qual l'última directiva electa només en té una part de culpa. Una ferida que s'eixampla cada cop més i que cou a l'orgull del soci, que en un passat proper celebrava la victòria moral de veure vuit, nou, deu o onze jugadors de la casa en una mateixa alineació.

Acusació de delictes fiscal pel 'cas Neymar'

Neymar va ser l'encarregat de marcar l'últim gol del Barça la temporada passada. Ho va fer a Berlín, segellant la consecució de la cinquena Champions. Vist l'espectacular rendiment de l'internacional brasiler al llarg de l'any, el seu segon com a blaugrana, més d'un aficionat culer devia pensar allò tan comú en el món futbolístic que 'aquest jugador no té preu'. Però sí que en té; el problema és que, dos anys després del seu fitxatge, segueix pujant amb la incertesa de no saber-ne la quantitat exacta.

Neymar va ser presentat a l'estiu de 2013 com una de les grans joies del mercat. I, sense saber-ho, va ser el detonant d'**una de les crisis institucionals més greus de la història recent blaugrana**. El club va taxar el seu traspàs en 57,1 milions d'euros, una xifra impressionantment baixa atès l'interès que havien mostrat altres clubs europeus en el davant del Santos. Però en menys de sis mesos es va descobrir el pastís. Un soci, Jordi Cases, va encendre la metxa denunciant l'operació econòmica a l'Audiència Nacional. El que no s'esperava és la celeritat amb la qual el jutge Pablo Ruz extrauria les primeres conclusions de la investigació.

La primera víctima del cas fou el president Sandro Rosell, que dimitia al gener de 2014 després de ser acusat de presumpta apropiació indeguda. Un mes després de la seva marxa, era el club, com a persona jurídica, el que era imputat per un **possible frau fiscal de 9,1 milions d'euros a Hisenda**. Bartomeu, relleu de Rosell a la presidència, no s'ho va pensar i va estendre un xec de 13,5 milions d'euros a l'organisme estatal, una xifra preventiva que en cap cas no anul·lava la possible negligència.

Des de llavors, el ball de xifres i de notícies sobre l'estat de la denúncia ha agafat un ritme trepidant. La interlocutòria del jutge Ruz va revelar un entramat de contractes pel qual el fitxatge de Neymar, impostos inclosos, ascendia a 94,8 milions d'euros. Més tard, al mes de març, es coneixia la imputació de Bartomeu i de Rosell, per als quals el fiscal de **l'Audiència Nacional demana penes de presó i una multa milionària**. Tres dies abans de la final de la Lliga de Campions, Hisenda conclouïa que el Barça havia comès un delictes fiscal superior als 9 milions d'euros, mentre que fa algunes setmanes es coneixia que el substitut de Ruz a l'Audiència Nacional, José de la Mata, admetia a tràmit una nova querrela d'un fons d'inversió brasiler, DIS, contra Neymar i Bartomeu, per delictes de corrupció i d'estafa. Aquesta empresa tenia un percentatge dels drets federatius del

jugador quan el Barça el va fitxar del Santos i reclama la seva part, en entendre que aquest contracte va ser simulat.

Amb tot, ningú no pot negar que Neymar marca gols que valen títols. El problema és que, a canvi, el club ha entrat en un procés de judicialització que no sols degrada la seva imatge, sinó que també l'empobreix econòmicament. Des de la junta directiva integrada per Bartomeu, el cas es viu amb recel i indignació. Des del club no solament es manté la innocència dels implicats; també es busquen culpables fora del club. **“A alguns poders de l'Estat no els ha agradat que vingués Neymar”**, sosté Bartomeu.

La Grada Jove i els violents

Aficionats del Barça, amb bengales / Ben Sutherland

Durant la campanya electoral prèvia al seu accés a la presidència (2010), l'equip de Sandro Rosell va signar, conjuntament amb una desena de grups d'animació del Barça, un document d'intencions per crear una Grada Jove al Camp Nou. Es pretenia seguir el model d'èxit del Palau Blaugrana: respecte institucional i rebuig total de la violència. Però tot plegat va quedar en no res. Els **Mossos d'Esquadra van desautoritzar la creació d'una “grada d'animació”** al·legant que era impossible garantir-hi la seguretat. Dos anys després de les eleccions, la proposta roman bloquejada de manera indefinida.

Al febrer del 2013, durant un partit de Copa davant el Reial Madrid al Camp Nou, una bengala llançada en direcció al sector dels seguidors visitants donava la raó als que intuïen que el club s'havia relaxat en la seva lluita per aturar els violents. Assetjat pels mitjans, Rosell va reconèixer que, portat per la “bona fe”, havia buscat integrar grups radicals per tal de controlar-los i eradicar el seu comportament irrespectuós. Gràcies a Catalunya Ràdio, transcendia llavors que aquell acord del 2010 incloïa una veritat incòmoda que la directiva havia negat en repetides ocasions: entre els firmants hi havia **membres dels Boixos Nois**, una penya d'animació acusada d'emprar la violència

dins i fora de l'estadi, i que havia estat expulsada del Camp Nou durant el primer mandat de Joan Laporta.

Tot i que des del club sempre va assegurar-se que no es farien passos sense comptar amb el vistiplau dels Mossos, el cos policial no estava al corrent d'algunes accions realitzades en termes d'animació, com ara el repartiment de **110 entrades a només 10 euros entre els grups que se situaven al baix del Gol Sud**. [Fonts policials van assegurar a 'El País'](#) que el 80% d'aquestes localitats les rebien aficionats identificats com a radicals, alguns dels quals eren vells coneguts de les autoritats. Els mateixos als quals Rosell s'havia referit com a **"nanos molt macos"**. Mentre la discussió s'estenia i la imatge de la massa social s'empobria, les penyes que havien participat en la proposta inicial, desenganyades, anunciaven una vaga que deixaria l'estadi més emmudit que mai fins a final de temporada. La intenció de millorar l'ambient al feu blaugrana havia derivat en un silenci enrarit; la "bona fe" per posar fi a la violència havia fet brollar de nou aquestes actituds.

En l'actual contesa electoral, el grup Seguiment FCB, que defensa la creació d'una grada d'animació i d'una agència de viatges pròpia, va quedar-se a només 16 signatures de formalitzar-se com a candidatura. No es descarta que aquesta iniciativa pugui influir en algun dels quatre candidats i que es torni a engegar aquesta vella proposta, aquest cop amb transparència i realisme.

Espionatge i contraespionatge a Método 3

A Can Barça s'han arribat a utilitzar en aquests últims anys mètodes d'espionatge per recaptar informacions. Laporta va descobrir **micròfons ocults a la sala de juntes** quan va aterrar al club, el 2003, i fins i tot va arribar a trobar una línia de telèfon en el laberint del Camp Nou que s'utilitzava puntualment per realitzar trucades de llarga durada a Austràlia. Després, però, es va acusar la seva directiva d'investigar els rivals.

Una de les polèmiques dels últims anys encara cueja: els pagaments que va fer el club a l'**agència de detectius Método 3** durant el mandat de Laporta per la realització d'informes sobre vicepresidents del club, possibles candidats electorals, empleats, futbolistes i polítics. És un assumpte judicial que es reobre ara per tercera vegada i que té **Joan Oliver** -exdirector de Televisió de Catalunya i director general del Barça els dos últims anys de Laporta- com a protagonista. Oliver fou acusat d'administració fraudulenta per la directiva de Sandro Rosell, i durant uns quants mesos també va estar imputat per encarregar fins a 132 informes a l'agència de detectius. Laporta sempre se n'ha desvinculat, d'aquest afer, malgrat que Oliver fou -i serà, de nou, si guanya- la seva mà dreta, una persona a qui va contractar de forma més que generosa: [600.000 euros anuals de sou](#) i una rescissió de contracte de quasi un milió d'euros va costar a l'entitat el seu pas per Can Barça.

Negocis personals de presidents i de directius

Donar-se a conèixer per buscar una possible promoció personal posterior és una modalitat recurrent en el perfil del president de torn i, també, d'alguns dels directius més coneguts del club.

Sent president del Barça, l'advocat **Laporta va admetre haver cobrat més de 10 milions d'euros per assessorar el magnat uzbek Miradil Djalalov a través del seu bufet Laporta & Arbós**. A més, el club va rebre 3 milions per llogar les seves instal·lacions durant quatre dies i per jugar un partidet contra el Budyonkor, l'equip de Djalalov. Per al record quedarà que Laporta té un pou petrolífer amb el seu nom a l'Uzbekistan.

Però si a Laporta se l'ha identificat amb l'Uzbekistan i Método 3, **Rosell** va de la mà de Qatar i de Viagogo. El dimitit president pel 'cas Neymar' va mantenir contactes amb l'emirat abans de ser al

Barça per mitjà de l'**acadèmia de talents Aspire** i, un cop va arribar a la presidència, Qatar ha estat la principal font d'ingressos i de controvèrsia en aquest temps. També ho ha estat **Viagogo**, una empresa de revenda d'entrades per a grans esdeveniments en la qual Rosell hi té una **petita participació**. A les seves pàgines es troben entrades per a partits al Camp Nou. Al final, un 'totum revolutum' d'interessos.